

ISSN: 2181-9416



ЮРИСТ АХБОРОТНОМАСИ

ВЕСТНИК ЮРИСТА * LAWYER HERALD

ҲУҚУҚИЙ, ИЖТИМОИЙ, ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ЖУРНАЛ



CYBERLENINKA

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN 2181-9416
Doi Journal 10.26739/2181-9416

ЮРИСТ АХБОРОТНОМАСИ

2 СОН, 3 ЖИЛД

ВЕСТНИК ЮРИСТА

НОМЕР 2, ВЫПУСК 3

LAWYER HERALD

VOLUME 2, ISSUE 3



TOSHKENT-2023

МУНДАРИЖА

ДАВЛАТ ВА ҲУҚУҚ НАЗАРИЯСИ ВА ТАРИХИ. ҲУҚУҚИЙ ТАЪЛИМОТЛАР ТАРИХИ

1. АХМЕДШАЕВА Мавлюда Ахатовна
ЎЗБЕКИСТОН ҲУҚУҚ ТИЗИМИДА ҚОНУН ВА КОДЕКСНИНГ ЎЗАРО НИСБАТИ.....8
2. ХУЖАНАЗАРОВ Азизжон Анварович
ТЎҒРИДАН-ТЎҒРИ ТАЪСИР ҚИЛУВЧИ ҚОНУНЛАР:
ТАҲЛИЛ ВА ТАКЛИФ 14

КОНСТИТУЦИЯВИЙ ҲУҚУҚ, МАЪМУРИЙ ҲУҚУҚ, МОЛИЯ ВА БОЖХОНА ҲУҚУҚИ

3. АБДУЛЛАЕВА Мафтуна Мурот қизи
ЎЗБЕКИСТОНДА КОНСТИТУЦИЯВИЙ ШИКОЯТНИ
АМАЛГА ОШИРИШНИНГ МУАММОЛАРИ 19
4. НАРИМАНОВ Бекзод Абдувалиевич
ЎЗБЕКИСТОНДА НОДАВЛАТ НОТИЖОРАТ ТАШКИЛОТЛАРИНИ ҚЎЛЛАБ-
ҚУВВАТЛАШНИНГ АЙРИМ ҲУҚУҚИЙ МАСАЛАЛАРИ: ЎЗБЕКИСТОН НОДАВЛАТ
НОТИЖОРАТ ТАШКИЛОТЛАРИ МИЛЛИЙ АССОЦИАЦИЯСИ МИСОЛИДА.....24
5. РАХМОНОВ Зафаржон Зайниддинович
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ДАВЛАТ ФУҚАРОЛИК ХИЗМАТИ СОҲАСИДА
ДАВЛАТ БОШҚАРУВИНИНГ ЎРНИ..... 32

ФУҚАРОЛИК ҲУҚУҚИ. ТАДБИРКОРЛИК ҲУҚУҚИ. ОИЛА ҲУҚУҚИ. ХАЛҚАРО ХУСУСИЙ ҲУҚУҚ

6. БАБАКУЛОВ Зафар Курбанназарович
ТОВАР БЕЛГИСИНинГ ТРАНСЧЕГАРАВИЙ САВДО МУОМАЛАСИДАГИ
ФУҚАРОЛИК-ҲУҚУҚИЙ МАҚОМИ МАСАЛАЛАРИ 41
7. ПЎЛАТОВ Алишер Рамазанович
КРИПТОВАЛЮТАНИ ВУЖУДГА КЕЛИШИ ВА УНИ МУОМАЛАСИНИ ТАРТИБГА СОЛИШ
БЎЙИЧА АСОСИЙ ЁНДАШУВЛАР 49
8. НАСУЛЛАЕВ Мубин Нутфуллаевич
ТЎЛОВГА ҚОБИЛИЯТСИЗЛИК МУНОСАБАТЛАРИНИ ТАРТИБГА СОЛИШНИНГ
АЙРИМ МАСАЛАЛАРИ57

СУД ҲОКИМИЯТИ. ПРОКУРОР НАЗОРАТИ. ҲУҚУҚНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ

9. УРОЗБАЕВ Сардорбек
ПРОКУРАТУРА ОРГАНЛАРИДА ХИЗМАТ ЎТАШНИНГ
НАЗАРИЙ-ҲУҚУҚИЙ ЖИҲАТЛАРИ..... 65

ЖИНОЯТ ҲУҚУҚИ, ҲУҚУҚБУЗАРЛИКЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ. КРИМИНОЛОГИЯ. ЖИНОЯТ-ИЖРОИЯ ҲУҚУҚИ

10. НОРМАНОВА Клара Эшназаровна
ЭКСЦЕСС ИШТИРОКЧИЛИКНИ КВАЛИФИКАЦИЯ ҚИЛИШ 72

ЖИНОЯТ ПРОЦЕССИ. КРИМИНАЛИСТИКА, ТЕЗКОР-ҚИДИРУВ ҲУҚУҚ ВА СУД ЭКСПЕРТИЗАСИ

11. БАБАБЕКОВ Нодир Джурабаевич ТЕРГОВГА ҚАДАР ТЕКШИРУВ ЖАРАЁНИДА МАХСУС БИЛИМЛАРДАН ФЙДАЛАНИШ	80
12. УМАРХОНОВ Азизхон Шарипхонович ЖИНОЯТ ПРОЦЕССИ ИШТИРОКЧИЛАРИНИНГ ХАВФСИЗЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ ЧОРАЛАРИНИНГ ТАСНИФЛАНИШИ	87

ХАЛҚАРО ҲУҚУҚ ВА ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ

13. ГАФУРОВА Нозимахон Эльдаровна, ТОШМАТОВА Висолахон РОЛЬ БИОЭТИЧЕСКОЙ НАУКИ В ЗАЩИТЕ ПРАВ ПАЦИЕНТОВ В ПЕРИОД ПАНДЕМИИ COVID-19	96
14. ХАМДАМОВА Фируза Уразалиевна ГОСУДАРСТВО КАК СУБЪЕКТ МЕЖДУНАРОДНОГО ПРАВА В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛЬНОЙ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ.....	104
15. РАХМОНОВА Сабрина НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ПРЕДОТВРАЩЕНИЯ ДИСКРИМИНАЦИИ ПО ПРИЗНАКУ ПОЛА КАК ОСНОВА ОБЕСПЕЧЕНИЯ РАВНЫЕ ПРАВА И ВОЗМОЖНОСТИ ПРИ РЕГУЛИРОВАНИИ ТРУДОВЫХ ОТНОШЕНИЙ	110

ҲУҚУҚИЙ АМАЛИЁТ ВА ХОРИЖИЙ ТАЖРИБА

16. ШАКУРОВ Рафик Равильевич ПЕДАГОГИКА ТУШУНЧАСИ ВА УНИНГ ҲУҚУҚИЙ ТАЪМИНЛАНИШИ.....	115
--	-----

ЮРИСТ АХБОРОТНОМАСИ ВЕСТНИК ЮРИСТА LAWYER HERALD

КОНСТИТУЦИЯВИЙ ҲУҚУҚ. МАЪМУРИЙ ҲУҚУҚ. МОЛИЯ ВА БОЖХОНА ҲУҚУҚИ

АБДУЛЛАЕВА Мафтуна Мурот қизи
Тошкент давлат юридик университети докторанти (DSc),
юридик фанлар бўйича фалсафа фанлари доктори (PhD)
E-mail: Mary.Lennox.92@mail.ru

ЎЗБЕКИСТОНДА КОНСТИТУЦИЯВИЙ ШИКОЯТНИ АМАЛГА ОШИРИШНИНГ МУАММОЛАРИ

For citation (иқтибос келтириш учун, для цитирования): АБДУЛЛАЕВА М.М.
Ўзбекистонда конституциявий шикоятни амалга оширишнинг муаммолари // Юрист
ахборотномаси – Вестник юриста – Lawyer herald. № 2 (2023) Б. 19-23.

 2 (2023) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9416-2023-2-3>

АННОТАЦИЯ

Мақолада конституциявий шикоят институти инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилувчи воситаларидан бири сифатида таҳлил қилинади. Ушбу институтнинг муҳим хусусиятлари, конституциявий шикоятнинг моҳияти, унинг турлари ва асосий хусусиятлари бўйича маҳаллий ва хорижий тадқиқотчиларнинг нуқтаи назари ёритилади. Конституциявий шикоят институти миллий қонунчиликда татбиқ этиш масаласи, шунингдек, ушбу институтни хорижий мамлакатларда қўллаш тажрибаси қиёсий жиҳатдан таҳлил қилинади. Ривожланишнинг ҳозирги босқичида Конституциявий суд ваколатларини модернизация қилиш тенденциялари ва имкониятлари алоҳида қайд этилган. Конституциявий суд фаолиятини фаоллаштириш ва самарадорлигини ошириш, айниқса инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилиш даражасини ошириш мақсадида амалдаги қонунчиликка ўзгартиришлар киритиш таклиф қилинди.

Калит сўзлар: инсон ҳуқуқ ва эркинликларининг кафолатлари, инсон ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш, конституциявий судлов, Конституциявий суд, конституциявий шикоят, конституциявий суд ишларини юритиш.

АБДУЛЛАЕВА Мафтуна Мурот қизи
Докторант Ташкентского государственного юридического университета (DSc),
доктор философии по юридическим наукам (PhD)
E-mail: Mary.Lennox.92@mail.ru

ПРОБЛЕМЫ РЕАЛИЗАЦИИ КОНСТИТУЦИОННЫХ ЖАЛОБ В УЗБЕКИСТАНЕ

АННОТАЦИЯ

В статье анализируется институт конституционной жалобы как средство защиты прав и свобод человека. Рассмотрены характеристики этого института, ее виды и ключевые особенности с точки зрения отечественных и зарубежных исследователей. Проанализирован вопрос правового закрепления этого института, и осуществлено сопоставление с опытом применения указанного института в зарубежных странах. Также, отмечены тенденции развития и возможности модернизации компетенции Конституционного Суда на современном этапе развития. Предложено внесение изменений в действующее законодательство с целью активизации и повышения эффективности деятельности Конституционного Суда, с учетом оптимизации защиты прав и свобод человека.

Ключевые слова: гарантии прав и свобод человека, защита прав и свобод человека, конституционная юстиция, Конституционный Суд, конституционная жалоба, конституционное судопроизводство.

ABDULLAYEVA Maftuna

The doctoral student of Tashkent State University of law (DSc),
Doctor of Philosophy (PhD) in Law
E-mail: Mary.Lennox.92@mail.ru

THE PROBLEMS OF IMPLEMENTATION OF CONSTITUTIONAL COMPLAINT IN UZBEKISTAN

ANNOTATION

The article analyzes the institute of a constitutional complaint as a means of protecting human rights and freedoms. The author considers essential features of this institution taking into account the standpoint of domestic and foreign researchers on the nature of a constitutional complaint, its types and key features. The author analyses the enshrinement of a constitutional complaint into the legislation, as well as compares the foreign experience of the application of the institute. The development trends and upgradeability of the competence of the Constitutional Court at the present stage of development are noted. The author proposes changes to the current legislation of the in order to strengthen and enhance the effectiveness of the activities of the Constitutional Court and, in particular, in order to increase the level of protection of the human rights and freedoms.

Keywords: guarantees of human rights and freedoms, protection of human rights and freedoms, constitutional justice, Constitutional Court, constitutional complaint, constitutional process.

Ўзбекистон Республикаси Янги таҳридаги Конституциясининг 13 моддасида “Ўзбекистон Республикасида демократия умуминсоний принципларга асосланади, уларга кўра инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, шаъни, қадр-қиммати ва бошқа дахлсиз ҳуқуқлари олий қадрият ҳисобланади. Демократик ҳуқуқ ва эркинликлар Конституция ва қонунлар билан ҳимоя қилинади” деб белгилаб қўйилган. Мазкур вазифаларни амалга оширишда қафолатлар ҳам белгиланган бўлиб, шундан қафолатлардан бири суд орқали ҳимоя қилишдир. Айнан су конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларни ҳамда қадриятларни ҳимоя қилувчи қафолатлардан биридир. Ўзбекистон Республикаси Конституциявий суди фаолиятининг ҳам бош мақсади даставвал инсоннинг конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларини ишончли ҳимоя қилиш, давлат ҳокимияти тармоқлари ўртасида ўзаро тийиб туриш ва манфаатлар мувозанатини барпо этиш, Конституциянинг устунлигини таъминлаш ҳамда уни махсус муҳофаза қилишдир.

Конституциявий суд ваколатлари орасида инсоннинг конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш ваколати долзарб ҳисобланади. Шу боис Конституциявий судларнинг энг муҳим ваколатларидан бири бу конституциявий шикоятларни кўриб чиқишдир. Конституциявий шикоят инсоннинг конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларини ишончли ҳимоя қилиш бўлибгина қолмай, “замонавий демократик давлатнинг асосини ташкил этади [1]”.

Ўзбекистонда 2021 йилдаги “Ўзбекистон Республикасининг Конституциявий суди тўғрисида”ги Конституциявий Қонуни билан конституциявий шикоят институти, яъни Фуқаролар ва юридик шахсларнинг конституциявий ҳуқуқлари бузилганлиги устидан шикоятлар бўйича муайян ишда қўлланилган қонуннинг Конституцияга мувофиқлигини аниқлаш тўғрисидаги ишларни юритиш жорий этилди.

Маълумки адабиётларда конституциявий шикоятнинг аниқ ва мавҳум турлари келтириб ўтилади. Мавҳум конституциявий шикоятда ҳар бир шахс норматив-ҳуқуқий ҳужжат эълон қилингандан сўнг конституциявий шикоят билан мурожаат қилиш ҳуқуқига эга, бунда асосий ҳуқуқ ва эркинликлари бузилган бўлиши шарт эмас. Аниқ конституциявий шикоятда эса даъвони тақдим этишда, умумий нормаларни қўллашда арзчининг қонуний манфаатларини исботлаш талаб этилади. Шунингдек норматив конституциявий шикоят тури мавжуд бўлиб, бу турдаги конституциявий шикоятда ҳар бир шахс ўзининг субъектив ҳуқуқлари норматив ҳужжат асосида қабул қилинган индивидуал ҳужжат натижасида бузилиши устидан шикоят бериши мумкин. Яъни бунда шахснинг ҳуқуқ ва манфаатларига зарар етган бўлиши керак. Ўзбекистон қонунчилигига мувофиқ норматив конституциявий шикоят тури ҳамда фақат қонунлар устидан шикоят қилиш мумкинлиги жиҳатидан қисман (норматив конституциявий шикоят) тури жорий этилган. Норматив конституциявий шикоятнинг икки тури мавжуд. тўлиқ – бу каби ҳолатда ҳар бир шахс конституциявий судга ҳар қандай ҳуқуқий ҳужжатнинг конституциявийлигини аниқлаш масаласи бўйича ўз ҳуқуқларини ҳимоя қилишнинг барча имкониятларидан фойдаланиб бўлганидан сўнг мурожаат қилиши мумкин. қисман мазкур турдаги шикоятнинг ўзига хос хусусияти конституциявий шикоятнинг объектлари доираси чекланганлигидадир. Бу асосан судлар томонидан қўлланилган муайян қонуннинг конституциявийлиги масаласи Конституциявий судда низолашилади.

Ўзбекистон қонунчилигига мувофиқ, конституциявий шикоят берилиши учун қуйидаги талаблар мавжуд:

конституциявий шикоятнинг предмети фақат **Қонун** нормалари бўлиши мумкин (бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар эмас);

этироз билдирилаётган қонун шикоятчининг ҳуқуқ ёки мажбуриятларига дахл қилиши керак – бошқача қилиб айтганда, муайян шахснинг бузилган ҳуқуқсиз жамоат манфаатларини кўзлаб (астио популярис) шикоят беришга йўл қўйилмайди;

шикоятчига нисбатан низоли қонун қўлланилган суднинг якуний қарори қабул қилиниши керак, (судда ишни кўриб чиқиш тугаган бўлиши керак) яъни судда ҳимоя қилишнинг бошқа барча воситаларидан фойдаланиб бўлинган бўлиши керак.

Қонун билан мазкур талаблар ўрнатилган бўлсада такомиллаштирилиши лозим бўлган қуйидаги масалалар мавжуд:

Биринчидан, Қонунда конституциявий ҳуқуқ ва эркинликлари муайян ишда қўлланилган ва Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига мувофиқ бўлмаган қонунда бузилган деб ҳисобловчи **фуқаролар ҳамда юридик шахсларнинг шикоятлари**, агар судда ҳимоя қилишнинг бошқа барча воситаларидан фойдаланиб бўлинган бўлса, судда ишни кўриб чиқиш тугаган кундан эътиборан бир йилдан кечиктирмай берилади деб белгиланган. Аммо қонун билан чет эллик фуқаролар ҳамда фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг конституциявий шикоят билан мурожаат қилиш ҳуқуқидан хусусида сўз юритилмаган. Хорижий мамлакатлар Германия, Грузияда ўз ҳуқуқ ва эркинликлари бузилган деб ҳисобловчи ҳар бир шахс Конституциявий судга конституциявий шикоят билан мурожаат қилиш ҳуқуқига эга [2]. Хусусан Латвиянинг Конституциявий суд

тўғрисидаги қонунига мувофиқ, ҳар бир шахс конституциявий шикоят билан мурожаат қилиш ҳуқуқи келтирилган [3].

Шу билан биргаликда Россия Федерациясининг Конституциявий суди тўғрисидаги қонунига мувофиқ, жамоавий тарзда конституциявий шикоят тақдим этиш ҳуқуқи назарда тутилган. Фикримизча миллий қонунчилигимизда ҳам жамоавий (коллектив) тарзда шикоят бериш ҳуқуқи хусусида ёритиш мақсадга мувофиқ.

иккинчидан, таъкидлаш жоизки конституциявий шикоят тушунчаси қонунда фойдаланилмаган. Фақатгина “Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикасининг Миллий стратегиясини тасдиқлаш тўғрисида”ги ПФ–6012-сон Фармони (2020) да конституциявий шикоят атамасидан фойдаланилган. Қонунда “фуқаролар ва юридик шахсларга муайян ишда қўлланган қонун билан уларнинг конституциявий ҳуқуқлари бузилгани юзасидан шикоят” жумласи қўлланилган. Фикримизча қонунда конституциявий шикоят институтининг аниқ таърифини келтирилиши келгусидаги тушунмовчиликларни олишда муҳим рол ўйнайди.

учинчидан, қонунга мувофиқ конституциявий шикоят судда ишни кўриб чиқиш тугаган кундан эътиборан бир йилдан кечиктирмай берилиши белгиланган. Бироқ қонунда процессуал муддатлар билан боғлиқ барча муносабатларни тўлиқ қамраб олинмаган. Хусусан қонунда процессуал муддатларни ўтказиб юбориш, унинг ҳуқуқий оқибатлари, процессуал муддатлар ўтказиб юборилганда суд томонидан амалга оширилиши лозим бўлган процессуал ҳаракатлар тавсифи, процессуал муддатларни тўхтатиб туриш, узайтириш ва тиклаш масаласи, агар процессуал ҳаракат судда амалга оширилиши керак бўлса бундай ҳолатларда процессуал муддатни белгилаш масаласи очиқ қолдирилган. Қонунда процессуал муддатлар билан боғлиқ 3 та модда (10 боб) келтириб ўтилган бўлиб, (ишни кўриб чиқиш муддатлари, процессуал муддатларни ҳисоблаш, процессуал муддатларнинг тугаши) мазкур моддалар процессуал муддатлар билан боғлиқ асосий қоидаларни акс эттирмайди.

тўртинчидан, босқичма-босқич конституциявий шикоятнинг тўлиқ шаклини жорий этиш лозим (тўлиқ конституциявий шикоят– бу ҳар бир шахс конституциявий судга ҳар қандай норматив ҳуқуқий ҳужжатнинг конституциявийлигини аниқлаш масаласи бўйича ўз ҳуқуқларини ҳимоя қилишнинг барча имкониятларидан фойдаланиб бўлганидан сўнг мурожаат қилиши мумкин). Ҳозирги кунда фақат қонун устидан шикоят қилиш мумкин бўлиб, келгусида барча норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар устидан шикоят қилиш ҳуқуқи берилиши лозим. Бу борада Европа Кенгашининг Венеция комиссияси “модомики давлат ҳокимиятининг ҳар қандай ҳужжати устидан шикоят қилиш мумкин экан, тўлиқ конституциявий шикоят шубҳасиз, конституциявий одил судловга кенг қамровли индивидуал мурожаат қилиш имконини бериши”да деб баҳолайди [4].

бешинчидан, конституциявий шикоят институтини самарали ишлаши учун энг аввало, конституциявий суд иш юритувига оид масалаларни тўлиқ тартибга солиш лозим. Амалдаги қонун конституциявий суд иш юритуви билан боғлиқ барча масалаларни қамраб ололмайди. Хусусан, процессуал муддатлар, далиллар, исботлаш, эксперт, мутахассисларнинг жавобгарлиги ва ҳ.к. Хорижий мамлакатларда конституциявий суд иш юритуви масалалари қонун билан қамраб ололмаган масалалар бўлса, фуқаролик процессуал ҳамда иқтисодий процессуал моддалар нормаларига ҳавола этилади. Хусусан, Испаниянинг “Конституциявий трибунал тўғрисида”ги Қонунининг 80-моддасига мувофиқ, “Фуқаролик процессуал кодекси ҳамда суд ҳокимияти тўғрисидаги органик қонунларнинг қоидалари мазкур қонунга қўшимча сифатида қўлланилади. Қуйидагилар: процессда иштирок этиш, номзодни рад этиш, ўзини ўзи рад этиш, процессуал ҳужжат шакллари ҳамда ошкоралиги, суд харажатларига имтиёзлар, суд иш жадвали, процессуал муддатларни ҳисоблаш, суднинг овоз бериши ва ҳужжатни қабул қилиши, даъводан воз кечиш, суд ишлари юритиладиган расмий тил, суд мажлиси тартибини бузган қоидабузарга қўлланиладиган чоралар”.

Испанияда конституциявий суд процесси қисман фуқаролик процессуал кодекси

нормалари билан тартибга солинади. Германиянинг Конституциявий суд тўғрисидаги Қонунида бир қатор бланкет нормалар мавуд бўлиб, улар фуқаролик процессуал ва жиноят процессуал кодекси нормаларига ҳавола қилади. Масалан, гувоҳ ва экспертларни сўроқ қилиш (Германиянинг Конституциявий суд тўғрисидаги Қонунининг 28-моддаси), қамоқ ва тинтув сингарилар [5, Б.4].

олтинчидан, ёзма тартибда иш юритиш, яъни оғзаки эшитувлар ўтказмасдан ишларни кўриб чиқиш тартиби жорий этилиши лозим. Амалдаги қонунда Конституциявий суд маҳаллий давлат ҳокимияти органлари қарорларининг Ўзбекистон Республикаси Конституциясига мувофиқлигини аниқлаш, Ўзбекистон Республикаси қонунларининг нормаларига расмий шарҳ бериш тўғрисидаги ишларни оғзаки эшитувлар ўтказмасдан кўриши мумкинлиги белгиланган. Истиқболда барча турдаги ишлар бўйича оғзаки эшитувлар ўтказмасдан ишларни кўриш тартибини жорий этиш лозим. Ёзма иш юритиш тартибини татбиқ этиш суд иш юритиш жараёнини янада самарали ва қисча муддатларда кўрилишини таъминлайди. Россия Федерациясининг “Конституциявий суди тўғрисида”ги Қонунининг 47¹-моддаси, Латвиянинг “Конституциявий суд тўғрисида”ги Қонунининг 28¹-моддаси, Беларусь “Конституциявий суд иш юритуви тўғрисида”ги Қонуни 11-моддаси учинчи қисмида назарда тутилган. Европа мамлакатларида конституциявий суд ишларини кўриш асосан ёзма шаклда олиб борилади.

Хулоса қилиб айтганда, Конституциявий шикоят институтини тўлақонли ҳамда самарали ишлаши учун бизнинг фикримизча, истиқболда бир қатор чора-тадбирларни амалга ошириш лозим. Хусусан, биринчидан, Ўзбекистонда конституциявий шикоят институтини назарий жиҳатдан тўлиқ тадқиқ этиш, иккинчидан, фуқароларнинг бу тартибдаги мурожаатларни амалга оширишлари борасида ҳуқуқий саводхонлигини ошириш, тўлиқ конституциявий шикоят институтини жорий этиш, Конституциявий суд томонидан конституциявий шикоятларни кўриб чиқиш тартиби билан боғлиқ йўриқнома ишлаб чиқиш шулар жумласидандир.

Иқтибослар/Сноски/References:

1. Петина М.М. Конституционная жалоба в системе средств защиты прав человека в России // URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/konstitutsionnaya-zhaloba-v-sisteme-sredstv-zaschityprav-cheloveka-v-rossii>;
2. Конституция ФРГ 1949. ст. 93. П. 4а, // URL: <http://lawers-ssu.narod.ru/subjects/constzs>; Конституция Грузии 1995 г. ст.89. // URL: <https://legalns.com/download/books/cons/georgia.pdf>;
3. Латвиянинг Конституциявий суд тўғрисидаги Қонуни// URL: <http://www.parliament.am/library/sahmanadrakan%20dataranner.nor/latvia.pdf>;
4. О прямом доступе к конституционному правосудию: Исследование Венецианской комиссии N 538/2009. Принято на 85 пленарном заседании (Венеция, 17-18 декабря 2010 года). CDL-AD (2010) 039. С. 30. // URL: <http://concourt.am/armenian/news/doc/CDL-AD-2010-039-ru.pdf>;
5. Г.Н.Нуриев Применении классического процессуального (судебного) права в конституционных судопроизводствах европейских государств. // Конституционное и муниципальное право. 2011 №3.